

lacím a dovolacím spise, jsou novoty, ke kterým dle §§ 482 a 504 c. ř. s. nelze míti zření.

Čís. 1478.

Sprostředkovatel, jenž nejša s to, najíti na věc kupce, koupil ji napotom sám, nemá nároku na slíbenou sprostředkovatelskou odměnu.

(Rozh. ze dne 8. února 1922, R I 169/22.)

Žalovaní slíbili žalobci odměnu, najde-li jim kupce na jejich dům za 350.000 K. Žalobce, nemoha najíti kupce, koupil dům sám a domáhal se po té zaplacení slíbené provise. Procesní soud prvé stolice žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil rozsudek prvého soudu a uložil mu, by, vyčkajc pravomoci, řízení doplnil a pak znovu rozhodl. Důvody: Smlouva dohodčí, o jakou tu jde, jest smlouvou sui generis a pro obsah smlouvy té jest rozhodným ujednání stran (§ 859 obč. zák.). Dle provisních listů zavázali se žalovaní zaplatiti 2 proc. provise žalobci pro případ, bude-li sprostředkováním a přičiněním žalobce uskutečněn prodej jejich domu, a v dopisu ze dne 18. ledna 1920 prohlašují žalovaní, že jsou ochotni dům prodati uchazeči, jenž jim žalobcem bude jmenován, a že s návrhem tím stojí mu ve slově do 30. ledna 1920. Žalobce, jak tvrdí, vyvíjel činnost, aby prodej domu žalovaných sprostředkoval a uskutečnil, a teprve když veškerá jeho snaha, najíti uchazeče, byla marná a lhůta, do kdy uchazeče měl jmenovati, měla uplynouti, rozhodl se jako kupec domu sám vystoupiti, smlouvu kupní 30. ledna 1920 se žalovanými uzavřel a nárok na provisi, jak tvrdí, hned vplatiňoval. Po názoru odvolacího soudu měl by žalobce v případě takovém nárok na provisi, neboť při smlouvě dohodčí jest toliko rozhodným, že byl smluvený výsledek přivoděn, o to se žalovaným také jen jednalo, osoba kupitele byla jim vedlejší a žalovaní žalobce také bez námitek za kupitele přijali. Neodpovídalo by slušnosti, by žalobce, když skutečně činnost sprostředkovatelskou vyvíjel, výsledku činností tou nedosáhl, a pak výsledek smluvený vstoupením za kupitele (tedy také svou činností) přivodil, nároku na provisi neměl. Okolnosti pro rozhodnutí sporu důležité, zda žalobce skutečně vyvíjel činnost sprostředkovatelskou a prodej domu uskutečniti se snažil, což žalovaní popřeli, zjištěny nebyly a zustalo řízení v prvé stolici ve směru tom neúplným. Tím trpí řízení v prvé stolici podstatnou vadou, která zabránila důkladné vysvětlení a řádné posouzení rozepře.

Nejvyšší soud zrušil usnesení odvolacího soudu a uložil mu, by rozhodl o žalobcově odvolání ve věci samé.

Důvody:

Rekursu nelze upříti oprávněnosti. Dle všeobecných právních pravidel §§ 859, 861 a 914 obč. zák. o smluvních závazcích jest pro posuzování rozsahu práv a povinností stran především směrodatné jich prohlášení a strany ručí pouze v jeho mezích. Vzhledem k prohlášením žalovaných ze dne 3., 16. a 18. ledna 1920, nelze pochybovati o tom, že slíbili odměnu 7000 Kč žalobci jako sprostředkovateli a nikoli jako kupiteli. Na tom ničeho nemění okolnost, že žalovaní přijali žalobce jako kupitele a od něho

dostali touž kupní cenu, již po případě byla by jim zaplatila třetí osoba, neboť pro smluvní závazek žalovaných nemůže býti směrodatným hospodářský výsledek prodeje, nýbrž, jak výše doličeno, výlučně smysl a rozsah jejich prohlášení, žalobcem přijatých. Z doslovu těchto prohlášení je zřejmo, že strany měly na mysli cizího kupitele, neboť jen v tomto případě lze mluvit o sprostředkování prodeje, čemuž nasvědčuje i tvrzení žalobce, že před 23. lednem 1920 neměl úmyslu, dům od žalovaných sám koupiti a slova v dopisu žalovaných ze dne 18. ledna 1920 »prohlašujeme, že jsme ochotni, prodati tento dům za 350.000 Kč kupci, ježž nám p. Julius S. (žalobce) oznámí«. Jelikož žalobce se domáhá zaplacení provise, která mu byla přislíbena žalovanými za sprostředkování prodeje a toto, jak žalobce sám uznává, minulo se úspěchem, nemůže žádati jako kupitel odměnu, která mu nepřísluší ani jako sprostředkovateli. Za tohoto stavu věci není potřebí zjistiti, vyvíjel-li žalobce skutečně činnost sprostředkovatelskou, a řízení první stolice není kusým. Slušelo se proto napadené usnesení zrušiti a druhé stolicí uložit, by o odvolání žalobcově rozhodla ve věci samé.

Čís. 1479.

Manžel, jemuž manželka vypověděla správu jmění, jest nadále pouze nezmocněným jednatelem.

Manžel se může domáhati náhrady nákladů, třebaš je byl vynaložil ještě za trvání správy, vybočovaly-li z mezí správy jmění.

(Rozh. ze dne 8. února 1922, Rv I 866/21.)

Mezi manželi, kteří byli spoluvlastníky usedlosti, vedl se spor o rozvod manželství od stolu a lože. Již před podáním žaloby o rozvod (v březnu 1920) vypověděla manželka manželovi správu svého jmění, manžel však přes to prodal v květnu 1921 několik kusů dobytka a nevyplatil manželce příslušné části strženého peníze, ač ho o to upomínala. Proti žalobě na zaplacení poloviny strženého peníze namítl žalovaný manžel jednak, že žaloba jest předčasnou, ježto vede dosud bez odporu žalobkyně dále společnou správu, takže vydání požadovaného peníze musí předcházeti súčtování, jednak uplatňoval vzájemnou pohledávku ve výši zažalované pohledávky, ježto po prodeji dobytčat v květnu 1921 zaplatil svému otci a švakru dluh, kterým byl jim povinován od roku 1914 za peněžitou a naturální výpomoc při požáru stodoly, náležející ku společné usedlosti. Procesní soud první stolice žalobě vyhověl. **Důvody:** Žalovaný nehledě ku případné své pohledávce vzájemné byl povinen, polovinu peněz za prodaný dobytek žalobkyni vydati hned po přijetí tržové ceny a nemůže se dovolávat toho, že třeba dříve předsevzítí súčtování výnosu a vydání hospodářského roku. Vždyť manžel spravuje podle § 1238 obč. zák. majetek manželčin jen, pokud ona tomu neodporuje. Zde však žalobkyně žalovanému správu svého majetku vůbec vypověděla a nebyl nadále žalovaný ani oprávněn, by společný dobytek o své újmě prodával. Učinil-li tak, ručí podle § 1295 obč. zák. žalobkyni za škodu a má tedy při nejmenším povinnost vydati jí polovinu stržené ceny tržové. Žaloba není tedy nikterak předčasnou. Leč nelze uznati ani jistou navzájem namítané